

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 09.06.1950 Časová verzia predpisu účinná od: 01.07.1964 do: 31.12.1965

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

64.

Z á k o n

zo dňa 18. mája 1950

**o sociálnom zabezpečení osôb, povolaných na službu v brannej moci a
ich rodinných príslušníkov.**

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Prvá časť

Rozsah platnosti.

§ 1.

Tento zákon upravuje sociálne zabezpečenie

1. zamestnancov povolaných na službu v brannej moci tým, že
 - a) obmedzuje rozviazateľnosť ich pracovného pomeru so strany zamestnávateľa,
 - b) dáva im nárok na pracovné voľno pred nastúpením služby v brannej moci a
 - c) upravuje ich nároky na mzdu alebo plat (ďalej len „mzda“) po čas vykonávania tejto služby;
3. povolaných osôb a ich rodinných príslušníkov tým, že upravuje ich národné poistenie, a

§ 2.

(1) Ustanovenia tohto zákona o zamestnancoch platia primerane pre učňov a domáckych robotníkov.

(2) Službou v brannej moci sa podľa tohto zákona rozumie každá služba podľa branného zákona vyjmúc službu vojenských osôb z povolania a službu príslušníkov Sboru národnej bezpečnosti vo vojsku.

(3) Vláda určí nariadením,

- a) ktoré osoby sa podľa tohto zákona vyjmúc jeho štvrtú časť, pokladajú za rodinných príslušníkov a
- b) na ktoré iné služby konané v záujme obrany štátu a v akom rozsahu sa primerane vzťahujú ustanovenia tohto zákona; pritom môže tiež určiť potrebné odchýlky od jeho ustanovení.

Druhá časť.

Ochrana zamestnancov povolaných na službu v brannej moci.

§ 3.

Obmedzenie rozviazateľnosti pracovného pomeru so strany zamestnávateľa.

(1) Zamestnávateľ nemôže v ochrannej dobe (§ 4) rozviazať s právnym účinkom pracovný pomer so zamestnancom povolaným na službu v brannej moci.

(2) Ustanovenie odseku 1 neplatí:

- a) ak sa ruší podľa príslušných predpisov podnik alebo ak sa zastavuje trvale jeho prevádzka, vyjmúc prípady, keď sa majetková podstata zrušeného podniku začleňuje do iného podniku, alebo
- b) ak je tu dôležitý dôvod, pre ktorý je zamestnávateľ podľa príslušných predpisov oprávnený pracovný pomer predčasne zrušiť; nemôže ho však zrušiť pre zamestnancovu nemoc alebo úraz.

(3) Výpoveď daná zamestnávateľom pred ochrannou dobou tak, že by sa výpovedná lehota skončila za jej behu, je síce platná, avšak výpovedná lehota sa v takom prípade končí až uplynutím ochrannej doby podľa § 4 ods. 2 a 3.

§ 4.

Ochranná doba.

(1) Ochranná doba sa začína dňom, keď bol zamestnancovi doručený povolávací rozkaz alebo keď bola uverejnená vyhláška obsahujúca hromadný povolávací rozkaz, najskôr však 3 mesiace predo dňom určeným na nastúpenie služby.

(2) Ochranná doba sa končí uplynutím 14 dní po skončení služby v brannej moci. Ak bráni zamestnancovi po skončení tejto služby v nastúpení práce dôležitá príčina, ktorú nezavinil úmyselne ani hrubou nedbanlivosťou, končí sa ochranná doba uplynutím 14 dní po pominutí dôležitej príčiny, najneskoršie však uplynutím 6 mesiacov po skončení služby v brannej moci. Ak bráni však zamestnancovi v nastúpení práce nemoc spôsobená alebo zhoršená touto službou alebo úraz utrpený jej výkonom a zamestnanec túto nemoc alebo úraz nezavinil úmyselne ani hrubou nedbanlivosťou, a ak osvedčí úradný lekár pred uplynutím 6 mesiacov, že zamestnanec bude schopný konať prácu vo svojom doterajšom zamestnaní najneskoršie do ďalších 6 mesiacov, končí sa ochranná doba najneskoršie uplynutím 1 roka po skončení služby v brannej moci.

(3) Zamestnanec, ktorý pre dôležitú príčinu uvedenú v odseku 2 nemôže nastúpiť prácu, je povinný to oznámiť bez zbytočného prieňahu svojmu zamestnávateľovi. Ak nesplní túto povinnosť, končí sa ochranná doba uplynutím 14 dní odo dňa skončenia služby v brannej moci.

§ 6.

Povinnosť nastúpiť prácu.

(1) Zamestnanec je po skončení služby v brannej moci povinný nastúpiť prácu vo svojom doterajšom zamestnaní bez zbytočného prieňahu, najneskoršie však

- a) do 3 dní, ak netrvala táto služba dlhšie než 5 mesiacov, a
- b) do 1 týždňa, ak trvala táto služba dlhšie než 5 mesiacov.

(2) Bližšiu úpravu vykoná vláda nariadením.

§ 8.

Iné peňažné a naturálne požitky.

(1) Za čas, po ktorý zamestnanec vykonáva službu v brannej moci, a po jej skončení až do dňa nastúpenia práce neprislúchajú mu od zamestnávateľa vyjmúc mzdu uvedenú v § 7 žiadne iné peňažné požitky podľa doterajších predpisov.

(2) Po čas uvedený v odseku 1 prislúcha zamestnancovi z naturálnych požitkov iba byt; pokiaľ ho po uvedený čas používa sám alebo jeho rodinní príslušníci, prislúcha mu aj kúrenie a svetlo.

§ 9.

Neplatné dohodnutia.

Dohodnutia odporujúce ustanoveniam §§ 3 až 8 alebo predpisom vydaným podľa nich sú neplatné, a to aj keď boli uzavreté pred ich účinnosťou.

§ 10.

Príspevok zamestnávateľom.

Vláda môže nariadením určiť, že niektorým zamestnávateľom možno z verejných prostriedkov poskytnúť príspevok na úhradu nákladov, ktoré pre nich vyplývajú z ustanovenia druhej časti tohto zákona.

Štvrtá časť.

Národné poistenie.

Nároky povolaných osôb.

§ 12.

(1) O zabezpečení povolaných osôb v prípade nemoci a materstva platia všeobecné predpisy o vojenskej nemocenskej starostlivosti, pokiaľ sa ďalej neurčuje inak.

(2) Osoby, ktoré boli v deň pred nastúpením služby v brannej moci (§ 2 ods. 2) povinne poistené pre prípad nemoci a materstva podľa zákona o národnom poistení, nemajú po čas vykonávania tejto služby nárok na dávky nemocenského poistenia podľa uvedeného zákona.

(3) Po skončení služby v brannej moci majú osoby uvedené v odseku 2 nárok na nemocenské dávky len podľa zákona o národnom poistení, a to i v tom prípade, ak vznikla skutočnosť zakladajúca tento nárok behom uvedenej služby.

(4) Nárok na nemocenské dávky len podľa zákona o národnom poistení majú aj osoby, u ktorých zanikly predpoklady pre povinné nemocenské poistenie v čase od začiatku ochranného doby (§ 4 ods. 1) do 6 týždňov po skončení služby v brannej moci, ak vznikla skutočnosť zakladajúca tento nárok behom uvedenej služby alebo do 6 týždňov po jej skončení.

(5) Nedotknuté zostávajú nároky na dávky, ktoré majú podľa § 5 ods. 2 zákona o vojenskej nemocenskej starostlivosti po skončení služby v brannej moci osoby, ktoré pred nastúpením tejto služby nepodliehali povinnému poisteniu pre prípad nemoci a materstva podľa zákona o národnom poistení a ktoré nemajú nárok na zaopatrenie podľa predpisov o starostlivosti o vojenských a vojnových poškodených a obeť vojny a fašistickej perzekúcie.

§ 13

(1) Pokiaľ nemožno určiť u osôb uvedených v § 12 ods. 3 a 4 vymeriavací základ pre dávky nemocenského poistenia podľa priaznivejších všeobecných ustanovení zákona o národnom poistení, určí sa podľa príjmu rovnako starého zamestnanca približne rovnakého druhu zamestnania a s rovnakou základnou mzdou.

(2) Pre národné poistenie dôchodkové sa čas vykonávania služby v brannej moci posudzuje vždy ako čas náhradný podľa zákona o národnom poistení [§ 61 ods. 2 písm. b) a § 71 ods. 3 a 5 tohto istého zákona].

§ 14

(1) Vláda určí nariadením, ktoré osoby konajúce službu v brannej moci alebo iné služby v záujme obrany štátu a ktoré nie sú podľa doterajších predpisov zúčastnené na vojenskej nemocenskej starostlivosti, stávajú sa jej účastníkmi a ako sa upraví ich národné poistenie.

§ 15

Nároky rodinných príslušníkov.

(1) Rodinným príslušníkom osôb, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia § 12, ktorí nemajú v prípade nemoci a materstva nárok na dávky zo svojho poistenia, poskytuje Ústredná národná poisťovňa dávky nemocenského poistenia podľa ustanovení zákona o národnom poistení o dávkach rodinným príslušníkom.

(2) Ak zomrie rodinný príslušník niektorej z osôb uvedených v § 12, poskytne Ústredná národná poisťovňa pohrebné podľa § 49 zákona o národnom poistení.

(3) Dávky podľa odsekov 1 a 2 poskytujú sa po čas, po ktorý osoby uvedené v § 12 majú nárok na nemocenské dávky podľa zákona o vojenskej nemocenskej starostlivosti alebo podľa zákona o národnom poistení.

(4) Vláda určí nariadením, kedy ustanovenia tohto paragrafu platia aj pre rodinných príslušníkov osôb uvedených v § 14 ods. 1.

(5) Rodinnými príslušníkmi podľa štvrtej časti tohto zákona sa rozumejú osoby, ktoré sa pokladajú za rodinných príslušníkov podľa zákona o národnom poistení.

§ 16

Poistné.

(1) Za osoby uvedené v § 12 ods. 2 a za osoby, ktoré v deň pred nastúpením služby v brannej moci boli povinne poistené len v dôchodkovom poistení podľa zákona o národnom poistení, neplatí sa po čas vykonávania tejto služby poistné podľa uvedeného zákona. Platiaci poistného je povinný ohlásiť príslušnej okresnej národnej poisťovni nastúpenie a ukončenie poistencovej služby v brannej moci.

(2) Vláda určí nariadením, či, poprípade v akom rozsahu platí ustanovenie odseku 1 obdobne pre úpravu vykonanú podľa § 14 ods. 1 a podľa § 15 ods. 4.

Siedma časť.

Trestné, spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia.

§ 24.

Mzdové nároky niektorých zamestnancov za čas od 1.januára do 23.septembra 1949

(1) Vyhláška Ministerstva práce a sociálnej starostlivosti č. 964/1949 Ú.l. I, ktorou sa upravujú mzdové nároky zamestnancov vykonávajúcich vojenskú činnú službu, v znení vyhlášky č. 991/1949 Ú.l. I, platí i pre zamestnancov (učňov) tam uvedených a obdobne aj pre domáckych robotníkov, ktorí nastúpili vojenskú činnú službu v čase od 1.januára do 23.septembra 1949.

(2) Ak bolo osobe, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie odseku 1, vyplatené za čas od 1.januára do 23.septembra 1949 podľa predpisov v tomto čase platných na mzde viac, než jej príslúcha podľa predpisov uvedených v odseku 1, nie je povinná preplatok vrátiť.

(3) Osoba, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie odseku 1 a rodinným príslušníkom ktorej bol za čas od 1.januára do 23.septembra 1949 vyplácaný štátny vyživovací príspevok, má voči zamestnávateľovi nárok len na rozdiel medzi mzdou (sníženou mzdou) a vyplateným štátnym vyživovacím príspevkom.

(4) Zamestnávateľa, ktorí sú súkromnými podnikateľmi, sú povinní uhradiť úradu alebo orgánu, ktorý vyživovací príspevok vyplatil, sumy, o ktoré sa podľa odseku 3 zmenšil nárok tam uvedených osôb na mzdu (sníženú mzdu).

Pomer k doterajším predpisom.

§ 25.

(1) Vyjmúc predpisy uvedené v § 26 ods. 1 strácajú platnosť, poprípade použiteľnosť všetky predpisy, poprípade ich jednotlivé ustanovenia, pokiaľ upravujú veci, na ktoré sa vzťahuje druhá a štvrtá časť tohto zákona. Najmä strácajú platnosť, poprípade použiteľnosť:

1. ustanovenie § 11 zákona č. 9/1914 r. z., o úradníkoch na majetkoch,
2. ustanovenia § 30 ods. 1 až 4 zákona č. 15/1914 r.z. (služobnej pragmatiky),
3. ustanovenia § 34 ods. 1 až 4 zákona č. 319/1917 r.z. (služobnej pragmatiky učiteľov),
4. zákon č. 61/1925 Sb., o zachovaní pracovných (služobných) pomerov po čas cvičení vo zbrani (cvičení služobných),
5. ustanovenie § 38 vládneho nariadenia č. 113/1926 Sb. o úprave služobných a platových pomerov štátnych zamestnancov v pomocnej kancelárskej službe,
6. ustanovenie § 22 vládneho nariadenia č. 113/1926 Sb., o úprave služobných a platových pomerov štátnych zamestnancov v pomocnej kancelárskej službe,
7. ustanovenie § 113 ods. 3 vládneho nariadenia č. 15/1927 Sb., o úprave platových a niektorých služobných pomerov zamestnancov československých štátnych železníc v znení vládneho nariadenia č. 146/1946 Sb.,
8. ustanovenie § 23 vládneho nariadenia č. 21/1927 Sb., o úprave služobných a platových pomerov sekundárnych lekárov v civilných štátnych ústavoch liečebných a humanitných a vo Všeobecnej nemocnici v Prahe a asistentov v štátnych ústavoch pre vzdelanie a výcvik pôrodných pomocní (školách pre pôrodné baby) a v Štátnom ústave pre zubné lekárstvo,
9. ustanovenie § 31 vládneho nariadenia č. 22/1927 Sb., o úprave služobných a platových pomerov svetských ošetrovateľov v civilných štátnych ústavoch liečebných a humanitných a vo Všeobecnej nemocnici v Prahe,
10. ustanovenie § 16 vládneho nariadenia č. 23/1927 Sb., o úprave platových pomerov štátnych obecných (mestských) a obvodných lekárov,
11. ustanovenia § 31 ods. 1 až 4 vládneho nariadenia č. 162/1928 Sb., o služobnom pomere učiteľstva obecných a občianskych (meštianskych) škôl,
12. ustanovenie § 24 zákona č. 154/1934 Sb., o súkromných zamestnancoch, a ustanovenie § 34 č. 5 toho istého zákona, pokiaľ hovorí o povolaní na vykonávanie vojenskej služby, presahujúcej zákonný čas cvičenia vo zbrani.
13. ustanovenia § 4 a § 5 vety prvej a druhej zákona č. 279/1934 Sb., o započítaní vojenskej služby v niektorých služobných pomeroch, v znení zákona č. 131/1946 Sb.,

14. ustanovenie § 7 zákona č. 189/1936 Sb., o pracovnom pomere redaktorov,
15. ustanovenie § 3 vety prvej, §§ 12 až 22, §§ 25 až 29, §§ 44 až 48 a § 66 zákona č. 80/1943 Sl.z., o úprave niektorých právnych pomerov súvisiacich s výkonom vojenskej a inej obdobnej služby,
16. zákon č. 18/1946 Sb., o pracovných pomeroch osôb nastúpivších prezenčnú službu,
17. zákon č. 216/1947 Sb., o služobnom príjme a mzde štátnych a niektorých iných verejných zamestnancov, povolaných na prezenčnú službu alebo vojenský výcvik v niektorých nástupných termínoch,
18. ustanovenie § 55 zákona č. 236/1948 Sb., o vojenskej nemocenskej starostlivosti,
19. vládne nariadenie č. 15/1949 Sb., o nároku na služobný plat niektorých štátnych zamestnancov po čas cvičenia vo zbrani (služobného cvičenia), a
20. vyhláška Ministerstva práce a sociálnej starostlivosti č. 964/1949 Ú.l. I, ktorou sa upravujú mzdové nároky zamestnancov vykonávajúcich vojenskú činnú službu, v znení vyhlášky č. 991/1949 Ú.l. I.

(2) Ďalej strácajú platnosť, poprípade používateľnosť:

1. zákon č. 530/1919 Sb, ktorým sa vykonáva zákon zo dňa 23.septembra 1919, č. 530 Sb., o štátnom príspevku vyživovacom,
2. vládne nariadenie č. 1209/1921 Sb., ktorým sa vydávajú predpisy o poskytovaní vyživovacieho príspevku rodinám osôb vykonávajúcich činnú službu vojenskú, platnosť ktorého bola predĺžená zákonom č. 476/1921 Sb., v znení vládneho nariadenia č. 279/1936 Sb.,
3. zákon č. 120/1921 Sb., ktorým sa vydávajú predpisy o poskytovaní vyživovacieho príspevku rodinám osôb vykonávajúcich činnú službu vojenskú, platnosť ktorého bola predĺžená zákonom č. 476/1921 Sb., v znení vládneho nariadenia č. 279/1936 Sb.,
4. opatrenia Stáleho výboru č. 227/1938 Sb., ktorým sa menia a doplňujú predpisy o štátnom príspevku vyživovacom,
5. ustanovenia §§ 112 až 126 a § 188 ods. 2 zákona č. 80/1943 Sl.z.,
6. vládne nariadenie č. 29/1945 Sb. o zvýšení štátneho príspevku vyživovacieho,
7. zákon č. 15/1946 Sb. o zvýšení štátneho príspevku vyživovacieho, a
8. zákon č. 85/1949 Sb., ktorým sa zrušujú vyživovacie komisie zriadené podľa zákona o štátnom príspevku vyživovacom a prenáša ich pôsobnosť na národné výbory.

§ 26.

(1) Nedotknuté zostávajú

1. predpisy o pôsobnosti národných výborov a závodných zastupiteľstiev zamestnancov pri rozvázovaní pracovného pomeru a
2. vládne nariadenie č. 73/1949 Sb., o sociálnom poistení príslušníkov vojenských oddielov pridelených na banské alebo iné práce.

(2) Kde iné predpisy hovoria o štátnom vyživovacom príspevku, rozumie sa ním naďalej zaopatrovací príspevok podľa tohto zákona.

§ 27.**Prechodné užívanie doterajších predpisov.**

Dokiaľ vláda nevydá nariadenie na vykonanie tohto zákona, postupuje sa primerane podľa doterajších predpisov vzťahujúcich sa na veci, ktoré majú byť upravené nariadením. Konania a opomenutia priečiace sa týmto doterajším predpisom sa trespú však podľa ustanovení § 22.

§ 28.**Účinnosť a vykonanie zákona.**

Tento zákon nadobúda účinnosť prvým dňom kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po dni vyhlásenia; vykonajú ho ministri práce a sociálnej starostlivosti, vnútra, financií, spravodlivosti a národnej obrany po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Čl. II

Opatrenia urobené na vykonanie tohto nariadenia pred jeho účinnosťou považujú sa za učené podľa neho.

Čl. II

Podľa tohto zákonného opatrenia sa posudzujú i nároky osôb, ktoré boli povolané na službu v brannej moci po 1. januári 1956.

Gottwald v. r.**Dr. John v. r.****Zápotocký v. r.****Erbán v. r.****Dr. Čepička v. r.****Nosek v. r.****Kabeš v. r.****Dr. Rais v. r.**

